

Studenten over onderwijskwaliteit en talentontwikkeling

Uitkomsten van een dialoog met studenten van Fontys Hogescholen

Ten geleide

Op 14 oktober 2015 en 4 april 2016 hebben docenten en het college van bestuur (cvb) een dialoog met elkaar gevoerd over onderwijskwaliteit, eigenaarschap en professionaliteit. Het doel van de bijeenkomst was om het cvb input te geven in de discussie over een nieuwe manier van evalueren, verbeteren en borgen van onderwijskwaliteit binnen instituten. De uitkomsten van de dialoog waren samengevat in een boekje en een film, die na afloop aan het cvb zijn overhandigd. Jan Welmers, lid van het cvb, reageerde destijds als volgt: "Voor mij is een kritische dialoog een belangrijk instrument voor de verdere ontwikkeling van de kwaliteitscultuur binnen Fontys. We willen vanuit het college van bestuur stimuleren dat docenten én studenten vaker een kritische dialoog met elkaar kunnen voeren. Ik beschouw dat als een belangrijk onderdeel voor een toenemende mate van eigen zeggenschap over de wijze waarop we onze onderwijskwaliteit kunnen borgen en evalueren." Het was zodoende logisch dat er een vervolg zou komen, in de vorm van een dialoog met studenten. In dit document staat een samenvatting van die betreffende dialoog, die op 19 september 2016 is gevoerd. Dertig deelnemende studenten waren afkomstig van een divers aantal instituten: Fontys Academy for Creative Industries, Fontys Economische Hogeschool Tilburg, Fontys Hogeschool ICT, Fontys Hogeschool voor de Kunsten, Fontys Hogeschool Kind en Educatie, Fontys Lerarenopleiding Tilburg en Fontys Hogeschool Pedagogiek. Vanuit het cvb namen Nienke Meijer en Jan Welmers deel.

De bijeenkomst bestond uit twee gespreksrondes met drie gesprekstafels. Het thema van de eerste gespreksronde was: 'Wat is onderwijskwaliteit en wat zijn voorbeelden van goede en slechte onderwijssituaties?' In de tweede gespreksronde werd ingezoomd op de vraag op welke wijze onderwijs het beste kan bijdragen aan talentontwikkeling, in aansluiting op Fontys Focus 2020 (zie laatste bladzijde). De gesprekken werden begeleid door Stijn van Gils, Antonio van der Velde (studenten FLOT) en Martin de Wolf (docent FLOT). Linda Mooren, Martijn Waaifoort (studenten GDI) en Katja Pardoën (P&O) hebben voor het verslag gezorgd. Bedankt!

GESPREKSRONDE 1:

Wanneer is sprake van goede onderwijskwaliteit?

GOEDE DOCENTEN

Voor veel studenten begint goed onderwijs bij een stabiele basis met goede en gepassioneerde docenten. Van deze docenten wordt veel verwacht: ze dienen ervaren te zijn en het werkveld te kennen waarvoor ze studenten opleiden. Studenten zien het liefst dat docenten met het ene been nog in het werkveld staan, terwijl ze met het andere been lesgeven. Tegelijkertijd dienen docenten de tijd te hebben om zichzelf te kunnen ontwikkelen, helemaal wanneer zij net bij Fontys in dienst zijn. Docenten dienen daarnaast onderlinge afspraken en werkwijzen goed met elkaar af te stemmen, zodat het voor studenten in principe geen verschil hoeft te maken of zij door de ene of de andere docent worden begeleid.

GOEDE ORGANISATIE

Studenten benoemden meerdere elementen op organisatieniveau ten aanzien van een goede onderwijskwaliteit: ze vinden het bijvoorbeeld belangrijk dat hun opleiding een goede naam heeft bij potentiële werkgevers. Onderwijsinnovatie mag voor veel studenten op de tweede plaats komen – een solide basis is belangrijker: goede docenten, goede voorzieningen en goede stages. Studenten toonden zich vooral kritisch tegenover de mate waarin de organisatie transparant is. Studenten zoomden daarbij in dat docenten in hun beleving lang niet altijd zeggenschap hebben over het curriculum waarbinnen zij lesgeven. Het is voor studenten niet transparant wie over het curriculum beslist en waarom er soms keuzes gemaakt worden om het onderwijs op een andere manier in te richten. Terwijl de studenten bij deze dialoog het enorm belangrijk vinden dat er een goede verbinding is tussen hen en de opleiding – niet alleen met de docenten, maar ook met de leidinggevenden. Daar hoort een laagdrempelige en open sfeer bij, waarbij communicatie adequaat en transparant is. Opleidingen moeten niet alleen zeggen wat ze doen, maar ook doen wat ze zeggen. Studenten ervaren nu dat dat niet altijd het geval is.

PERSOONLIJKE AANDACHT EN VERTROUWEN

Studenten waren tijdens de bijeenkomst redelijk uitgesproken over de wijze waarop zij door hun opleiding behandeld willen worden. Dat begint bij persoonlijke aandacht. Studenten hebben niet alleen behoefte aan ruimte voor eigen ontwikkeling, maar willen zich ook vertrouwd kunnen voelen bij de docenten met wie ze te maken hebben. Daarbij zouden docenten niet alleen naar professionele kwaliteiten moeten kijken, maar ook naar persoonlijke kwaliteiten van studenten. Dat vraagt van een opleiding dat die flexibel op de leerbehoeftes van studenten kan anticiperen, door maatwerk te leveren, onderwijs in verschillende vormen aan te bieden en keuzes te bieden.

EXCELLENT ONDERWIJS

Op de vraag of studenten voorbeelden konden noemen van excellent onderwijs, kwam bijna iedereen wel met een voorbeeld. Daar kon een aantal algemene elementen uit gedestilleerd worden, die deels aansluiten bij het bovenstaande. Op de eerste plaats is er niet één recept voor excellent onderwijs. Dat hangt in sterke mate af van de docent en de stijl van onderwijs die bij hem of haar past. Maar een docent die excellent onderwijs verzorgt, is in ieder geval gepassioneerd, brengt iets extra's en staat zelf ook open om te leren. Die docent creëert een leeromgeving waar studenten geprikkeld worden om mee te denken, waarbij hersenen geactiveerd worden. Excellent onderwijs speelt zich af in een authentieke leeromgeving, waar veel interactie is, waar samen geleerd wordt en waar ruimte is om in gesprek te zijn met elkaar. In een dergelijke leeromgeving wil je als student het gevoel hebben dat de docent alle tijd voor je heeft en je de ruimte biedt om eigen keuzes te kunnen maken.

GESPREKSRONDE 2:

Hoe draagt onderwijs bij aan talentontwikkeling?

LATEN ZIEN WAT JE KUNT

Voor studenten betekent talentontwikkeling dat je je eigen kwaliteiten tot bloei kunt laten komen. Dat vraagt om onderwijs waarbij tijd en ruimte is om eigen keuzes te kunnen maken, jezelf autonoom te ontwikkelen. Een opleiding biedt daartoe een positief leerklimaat, waarin studenten complimenten krijgen en waar ze gestimuleerd worden om datgene wat ze goed kunnen, nog beter te doen. Er moeten dus veel gelegenheden zijn voor studenten om te kunnen laten zien wat ze kunnen. Aangezien het hoger beroepsonderwijs voor specifieke beroepen opleidt, staan beroepshandelingen centraal. Onderwijs dat bijdraagt aan talentontwikkeling dient veel mogelijkheden te bieden waarbij de student beroepshandelingen kan oefenen en laten zien.

UITDAGINGEN ORGANISEREN

Om studenten hun talenten te kunnen laten ontplooiën, willen studenten zich ook uitgedaagd kunnen voelen. Dat kan op allerlei manieren in het reguliere curriculum (de lat mag hoog), maar dat kan ook met extracurriculaire onderdelen en crossovers tussen opleidingen. Als studenten in een interdisciplinaire setting samenwerken, worden ieders talenten ook sneller zichtbaar. Ontwikkeling van creativiteit en creatieve denkkraft kan studenten helpen om hun talenten te verstevigen en wendbaar in te zetten.

TALENT TOETSEN!?

De vraag is, hoe talent getoetst moet worden. Studenten hadden uiteenlopende ideeën over toetsing: in grote of kleine eenheden, vaak of weinig, schriftelijk of mondeling, enzovoorts. In het kader van talentontwikkeling waren studenten het echter wel eens over het idee dat toetsen vooral gericht moet zijn op het volgen van het leerproces, de groeicurve van studenten. Dat hoeft niet in de vorm van een standaardtoets. Sterker nog: om de persoonlijke groeicurve van studenten te kunnen volgen, zijn standaardtoetsen niet nodig, zolang een opleiding veel persoonlijke aandacht en begeleiding biedt.

Fontys Focus 2020

Bij de opzet van de dialoog over onderwijskwaliteit tussen studenten en het college van bestuur, is gekozen voor een focus op talentontwikkeling. Deze keuze komt voort uit de ambities van Fontys, zoals beschreven in 'Fontys Focus 2020' (fontys.nl/Over-Fontys/Wie-zijn-wij/Onze-ambities.htm). Die ambities hebben betrekking op de beroepspraktijk en de eigen organisatie, maar op de eerste plaats hebben die betrekking op studenten:

Maximale en optimale ontplooiing - Iedere student kan binnen én buiten zijn eigen groei- en studiepad mogelijkheden kiezen die zijn talent versterken. Om in te spelen op innovatie is het van belang dat al onze studenten zich nieuwe vaardigheden eigen maken zoals ondernemerschap en creativiteit. We stellen iedere student in staat te onderzoeken en experimenteren, zowel binnen zijn eigen context als in de beroepspraktijk. Daarnaast heeft iedere student de mogelijkheid zijn eigen morele kompas te ontwikkelen. Reken maar, dat elke student zich dan op geheel eigen wijze kan profileren op de arbeidsmarkt.

Een juiste studiekeuze op basis van talent - We investeren al jaren in de begeleiding van studenten in hun studiekeuzeprocessen. We vergroten de komende jaren onze inzet met het realiseren van een warme overdracht vanuit het voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroeps onderwijs (mbo). We zorgen ervoor dat studenten, direct of indirect, de juiste hbo-studie kiezen, bij Fontys of daarbuiten. Studenten die nog niet willen of kunnen kiezen, begeleiden we op een passende manier. Zij krijgen de ruimte om uiteindelijk tot een juiste studiekeuze te komen. Zo zorgen we ervoor dat iedere student die bij Fontys start, ook op een plezierige manier én op een kwalitatief hoog niveau de eindstreep haalt.

Een passend opleidingstraject - We zien een grote diversiteit aan studenten, qua achtergrond, leeftijd, leerstijlen en ambities. Toch willen we iedereen een passend portfolio en opleidingstraject kunnen aanbieden. Of het nu gaat om Associate Degrees, ons ruime bachelor-aanbod, of professionele masters én honours- en schakeltrajecten. Sleutelwoorden daarbij zijn: digitalisering en flexibilisering. We realiseren ons tevens dat we nog aan het begin staan van de ontwikkelingen en mogelijkheden.

Colofon

Fontys Hogescholen, oktober 2016

Gespreksleiders: Stijn van Gils, Antonio van der Velde en Martin de Wolf

Notulisten: Linda Mooren, Martijn Waaifoort en Katja Pardoën

Redactie: Martin de Wolf

Vormgeving: Happy Cactus

Drukwerk: Reijnen Media B.V.

Fotografie: met dank aan Natalie Leeuwenberg Fotografie